

MEMO

Aan	College van burgemeester en wethouders
Van	5.1.2e
Afdeling	concernstaf
CC	
Datum	23-11-2022
Onderwerp	Stand van zaken opvang nieuwkomers

Crisisnoodopvang Damsterdiep

Op dit moment wonen ca 160 mensen in de CNO Damsterdiep. Dit verloopt moeizaam. De houdbaarheid van een crisisnoodopvang onder gemeentelijke regie is beperkt, de bewoners willen de duidelijkheid, zekerheid en rechten van de normale asielprocedure hebben, dat kunnen we niet bieden.

Er is zeer grote ontevredenheid over de asielprocedure van de IND. Dit heeft geleid tot (tot nu toe vreedzame) acties. De IND heeft maandag 21 november 2022 een voorlichting gegeven aan de bewoners. Helaas leidde dit tot nog grotere onrust en veel emotie. De sfeer is niet goed, er wordt bedreigd met acties, en er zijn regelmatig incidenten. De bewoners hebben zelf een deadline gesteld van 2 weken na de voorlichting. Het is zeer onwaarschijnlijk dat de IND zich door deze deadline laat leiden. Het waarschijnlijke scenario is dat de bewoners over enkele weken een brief van de IND krijgen waarin wordt meegedeeld dat de termijn om te reageren op hun asielaanvraag (de vraag om feitelijk met de procedure te starten) nog met maximaal 9 maanden wordt uitgesteld. In dat geval ontstaat een acuut veiligheidsprobleem.

Er is voor onze medewerkers een te hoge werkdruk, door ziekte en door het stopzetten van de contracten van een aantal niet functionerende medewerkers.

De bewoners zijn ook ontevreden omdat het pand niet in zeer goede staat is, en omdat ze geen enige vorm van autonomie hebben, zoals zelf-catering, zakgeld, faciliteiten op de kamers en voldoende activiteiten, zeker nu het weer slechter wordt.

Samen leidt dit tot veiligheidsrisico's voor onze medewerkers, de bewoners en uiteindelijk mogelijk voor de omgeving. Via directie Openbare Orde en Veiligheid is crisismanagement ingesteld om de risico's zo snel mogelijk te mitigeren.

Het zal zeer lastig worden om dit goed te doen, de beste optie is om het pand en management volledig over te dragen aan COA. Dit is op lokaal niveau ook met COA besproken en wordt ook daar al enige reële optie gezien.

We verzoeken uw college om hierover een standpunt in te nemen.

Oekraïne-opvang

Op dit moment vangen we in de gemeentelijke opvang ca. 565 mensen op in 5 locaties (Avondsterlaan, boot Emskanaal, F1-hotel, Nescio-hotel en Onnen). De opvangcapaciteit wordt daarmee volledig gevuld. Het beeld is rustig.

Komende weken wordt door OIS uitvraag gedaan bij particuliere opvangadressen (zowel de vluchtelingen als hun gastgezinnen) naar hun ervaringen tot nu toe, zodat we een beter beeld krijgen van de zaken die daar spelen. De nieuwbouw De Held III (bouwrijp maken) zal in december worden gestart. Er is goed overleg met de omwonenden.

Reguliere opvang asielzoekers (COA)

De reguliere (nood)opvang van het COA aan de St-Petersburgweg en aan het oude Winschoterdiep verloopt goed. Voor beide locaties is het proces voor verlening van de opvang gestart, u zult binnenkort gevraagd worden de bestuursovereenkomsten met COA te verlengen.

Het COA wil Sontweg 8a gereedmaken voor de opvang van minderjarige alleenstaande vreemdelingen. Ook hiervoor wordt u binnenkort een bestuursovereenkomst ter besluitvorming aangeboden.

Het COA heeft desktop-research gedaan naar het pand Europaweg 8. Dat is positief beoordeeld, in de van 28 november wordt het pand geschouwd. Het pand is in beeld voor noodopvang, tijdelijk gebruik als AZC.

Crisisnoodopvang door kerken.

De burgemeester en de veiligheidsregio wordt wekelijks op de hoogte gebracht van welke crisisnoodopvang van asielzoekers (overloop Ter Apel) door kerken en INLIA in onze gemeente wordt geboden.

Tot nu toe zijn dat:

- Koningsweg 2a, 22 personen, geen einddatum bekend
- Johan van Zwedenlaan 5-1, 19 personen, geen einddatum bekend
- Kerk "De Levensbron" in Ten Boer: 12 personen, einddatum onbekend

Uitstroom derdelanders uit Oekraïne-opvang

Het Kabinet heeft besloten dat vanaf 4 maart 2023 de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) stopt voor vluchtelingen uit de Oekraïne die:

- Niet de Oekraïense nationaliteit hebben.
- Geen permanente asiel- of verblijfsvergunning in Oekraïne hebben;
- Geen Oekraïense familie in Nederland hebben, waarmee zij vóór de oorlog in samenwoonden.

Dit zijn de zogenaamde 'derdelanders'. Voor deze mensen betekent dat ze geen recht meer hebben op opvang, verblijf in Nederland, leefgeld, zorg en andere faciliteiten. Ze hebben de volgende opties:

1. Terugkeer naar (een veilig gebied in) Oekraïne.
2. Terugkeer naar land van herkomst met hulp van Dienst Terugkeer & Vertrek of de Internationale Organisatie voor Migratie.
3. Doorreizen naar ander EU-land met andere regels voor Derdelanders
4. Asielaanvragen. Loopt via IND in Ter Apel
5. Regulier studie- of werkvisum aanvragen. Loopt via IND. Let wel: Het visum moet in land van herkomst worden opgehaald, en door vluchteling en betrokken universiteit of de werkgever worden aangevraagd.

Voor Groningen betreft het volgens onze informatie 69 mensen, waarvan 12 in particulier opvang en 57 in de gemeentelijke locaties.

Het kabinet heeft Vluchtelingenwerk gevraagd om deze mensen te begeleiden, de gemeente biedt daarbij ondersteuning. Er is inmiddels 1 voorlichtingsbijeenkomst geweest met 39 mensen, de tweede bijeenkomst zal 30 november plaatsvinden. Daarna zullen de betrokkenen individueel begeleid worden in spreekuren. De schok bij de betrokkenen is groot, ze hebben afgelopen half jaar hun best gedaan om zo snel mogelijk een plek in onze samenleving te vinden, maar worden nu geconfronteerd met een onzekere toekomst.

Er is ambtelijk zorg over de vraag hoe de IND in maart gaat controleren en handhaven. In onze ervaring is het een organisatie waarmee lastig te overleggen valt, en waar door capaciteitstekorten en politieke aansturing niet altijd op een wenselijke en voor ons uitvoerbare wijze gehandeld wordt.

Statushouders

We verwachten te voldoen aan onze taakstelling voor 2022, en deels in te lopen op onze achterstand uit vorige jaren. We komen daarom nog wel formeel negatief uit: netto verwachten we dat we aan het eind van het jaar een achterstand hebben van 50-60 statushouders. Ondanks de hogere taakstelling zijn we wel ingelopen op de achterstand.

Ondertussen worden ook gekeken of de administratieve druk bij onze partner Humanitas kan worden verlaagd, zodat een hogere instroom beter verwerkt kan worden.